

ወፍሪ ዋርሳይ ይከላሎ ወፍሪ ጊላነት!!!

ዝኸርታት ካብ ፈልፋሊት አእምሮ።

ሻድሻይ ክፋል።

ብመምህር ተስፋ ዘውደ

ዝኸርታትን ዝኸርታትን ደቂ ሃገራይ፣ ብመጀርርያ ኣብ ዝሃለኹም ሃልዉ ሰላምታይ ይብጻሕኩም። ንሃገርና ከም ጣቓን ዋግን ኮይኑ ደዊንዋ ዝርከብ ህዋ ገሊህናን ቀሊዕናን ድሕሪ ምቕንጣጥ፣ ቀጻልና ናይ ናጽነትን ሓርነትን ሽግ ምስ ምሉእን ድሙቕን ጸዳል ብርሃን ፋና ንውልዓሉ ግዜ ርሑቕ ከም ዘይኮነ ብምርዳእ ኢየ ካባይ ዝጥለብ ወስ ዘብል ዘለኹ። ንዝጸሕፎ መላግብን ቀጻልነቱን ቡብእብረ ሰሪዐ ክገልጸ ምፈተኹ። ይኹን እንበር ብመጀመርያ እቲ ዝሓልፈ ኩነታት ሓደ ከይተፈጸመ እቲ ካልኣይ እሞ ምስ ካልእ ተንኮል ስለ ዝሸብብ ቀጻልነቱ ሰራብካ ትህቦ ካብቲ ዱቦላ ዝቐረበ እንበር፣ ሓደ ዝዓይነቶም ክትእክብ ካልእ ሃንፍ ስለ ዝፍጠር ነቲ ስብርባር ኢኻ ትከታተል ዝብል ስእሊ ቀደም ዝሕብር ዘቐርቦ። ሎሚ ኣብቲ ሓዲሽ ዝሰማዕክም ብዕለት 13.08.2009 ክፍጻፍ ተሓሲቡ ግን ከም ፈተነ ቅትለት ኣብ ልዕሊ ዲክታቶር ኢሲያስ ምስቲ ሃገድ ተመሳሳሊ ሕሉፍ ናይ ታሪኽ ብርኪ ዘኪረ ዝላገቡ ፍጻሜታት ክጠቅሱን ክገልጹን ዝመደቡኩ። ዝጸሕፎ ካብ 1970 ዓ.ም ጀሚሩ ኣብ ልዕሊ ሰውራናን ሃገርናን ሰሪቡን ብርሃና ኣጸሊሙን ዘሎ ኩነታት ኢየ ክምርኮስ። እዚ ሕጂ ናይ ቅትለት ፈተነ እውን እንተ ብፈጠራ ወይ ብሓቂ ገሊህካ መታን ክትሪኦ ንድሕሪት ምልስ ኢልካ ምርኣይ ከድሊ ኢዩ። ይኹን እንበር እቲ ናይ ዜናን ሓበሬታን ምዕባል ኣብዚ ሕጂ በጻሕዎ ዘሎ ቅልጡፍን ስሉጥን ናህሪ ምብጽሑ ከተዛምድ ከለኻ፣ ምስቲ ሽዑ ዝነበረ ኣብ ትሕቲ ሓንቲ ሚዛን ከተቐምጦ ብጣዕሚ የጸግም። ኣብቲ እዋንቲ እቲ ዝሕብረካ ዘሎ ኣካል ነቲ ክትሰምዖ ዘጸግመካ ሽግራት ጥራይ ዘይኮነስ፣ ሓንቲ ካብቲ ፍጻሜ ተጠራጠርካ ምስ ትሓትት ንሓባርን ተሓባርን ናይ ሓባር ናይ ሞት ስገምቲ ከም ዝውሰድ እንዓ ገለጽኩ፣ ሕጂ ድማ እቲ ዝተኻየደ ቦታን ዕለትን ሓዊሱ ኣብ ቤትካ ሰተት ኢሉ ክኣቲን ክትዕዘብ ከላኻ ነቶም ገዲፍካዮም ኣብ ፈቐዶ ሽንጭሮታት ዝተቐብሩ ጀጋኑ ዘኪርካ ትነብዕ። እሞ እስኪ ክትቋደስዎ ኣብ ናይ ሎሚ ትሕዝቶይ ክድህብ። መታን ክምቅር ኣብ ኣጸሓሕፋ መማቕርቲ ብቐዓት ዘድልዮ ውሕሉል ጸሓፊ ብሓቂ መድለየኒ። ኮይኑ ግን እታ ኣብ ርሰይ ዲያ ኣብ ካልእ መዘኻኸሪ ህዋሳት ኣካላይ ተሓቢኣን ተጠንቂቓን ክትዓቁር ዝጸንሐት መቐርሶሚቶይ፣ ነዚ ሕጂ ካብቲ ሕቡእ ከብሒ ኣውጺእ ንወንንቲ ጉዳይ ሃገሮም ነቶም ኩሉ ዝተሰከሙን እሞ ዘይበርሃሎም ህዝቢ ከተረክብ ጥራይ ኢዩ ትጽቢታ።

ጅግና ተጋዳላይ ዳንኤል ሃብተ ይሕደጎ እሞ ድማ ወዲ 43 ዓመት ዝዕድሚኡ ምእንቲ ሃገርን ህዝብን ኢሉ ንሓደ ከዳዕ ህይወቱ ኣቃቢጹ ስቓይ ህዝቢ መዕለቢ ክገብር በጃና ሓሊፉ። ይኹን እንበር ነዚ ጉዳይ እዚ ገና ኣብ ናይ ፍትሒ ትካልና ብግሉጽ ክንዛረብሉ ኣይከኣልናን። ብጣዕሚ መሪር ሓዘን ክስመዓና ናይ ግድን ይኸውን። ሃገርና ካብ ወጥሪ ናብ ዝኸፍኦ ካልእ ወጥሪ ኢያ ትነጥር ዘላ። ብመጀመርያ ኣብ ኣሰና ቀጻሉ ኣብ ቢቢሲ (BBC) ስለ ዝሰማዕኩን ዝተኸታተልኩን እንሆ ካልእ ዝተፈተነ ዝብል ግን ኣብ ካልእ ኢጋጣሚ ከውጽኦ ዝመደብኩ ዝትረኽ ምስጢር ከውጽእ ተገዲደ። ከምዚ ዝበለ ፈተነ እንተ ብሸርሒ እንተ ብገርሒ ይወጽእን፣ ንገለ ፖለቲካዊ ስብርባርን መበለጺ መሪሕነት ህዝባዊ ሓይልታት ውዲሉን ተሰሪሑሉን ኢዩ። ንሓደ ጉድ ሰሚዑ መጻሊይ ከይተገብረሉ ናብቲ ካልእ ዝሰግር ናይ ሳሕል መሪሕነት ዝጸወቶ ሰናፊጭ ኢዩ ንኣፍንጫ ናይቶም ተኸታተልቲ ሰርሲሩ ዘንብዕ ነይሩ።

ኣብ ምጅማር ውግእ ሓድሕድ ዝተገልጸት ናይ ንኢሲያስ ንምቕንጻል ዝመጹ ክልተ ኣሰማቶን መንነቶምን ዘይተነግረ፣ ክልተ ሓደስቲ መንእሰያት ብሓጺር ትመሓላለፍ ነይራ። ንግዜ ምሕላፍ ተባሂሉ ክልተ ጋንታ ተጋደልቲ ከዕሶ ይጸወታ። ኣብቲ ናይተን ክልተ ጋንታታት ምስታ ሓንቲ ኢሲያስ ይጸወት ነይሩ። ተጋደልቲ ዕጥቆም ካብ ሓደ ከውሊ ወይ መጸግዒ ኣቐሚጦም ኢዮም ይጸወቱ ነይሮም። እንዓ ተጸወቱ ከለዉ ክልተ መንእሰያት ዕጥቆም ኣብ ጥቓ ሓላው ልዳት ሸቶ ዘለዎ ቦታ ገጸም የምርሑ። ገለ ጥቓ ሓላው ማዕጸ ዝነበሩ ተጋደልቲ ይከታተልዎም። እቶም ተጋደልቲ ብረቶም ኣልዒሎም ጠይት ናብ ዓንቀር ሻምብቆ ድሕሪ ምቕባል ብጨመተ ንኢሲያስ ክቐትልዎ የናጸጹሩ ተባህሉ። ኢሲያስ ክቕንጠል ከም ዝተመደቦ ኣየስተውዓለን ወይ ኣይተመልከተን። ገና መላጸ ቅድሚ ምስሓቦም ብካልኣት ተጋደልቲ ተደፊኦም ይወድቁ። ክልቲኦም ድማ ይተሓዙ። ድሕሪ ምትሓዞም እቶም መንእሰያት ቅልጡፍ ስገምቲ ተወሲድዎም ይርሸኑ። ዝተኻየደ ፍርዳዊ ፈተና የለን። መን ሊእኸዎም ዝፍለጥ የለን። ብሓቂ ብዘይካ እቶም

አባላት ጸጥታ ዘይኮኑ ግን አብቲ ቦታ ደው ኢሎም ዝነበሩ ተጋደልቲ ዘልዓልዎ ምዱብ ታዕታዕ እንተዘይኮዩ ካልእ ዝተዓዘበ ሰብ ኣይነበረን። ዕድምኡም ኣዝዩ ትሑትን ዳርጋ ምስ ቆልዓ ትግመቶም ቅትለት ክፍጽሙ ምምጽኡም ብዙሕ ሕቶታትን ክትዕን የልዕል። መብዛሕትኡ እቲ ተጋዳላይ ብጻይ ኢሲያስ ህይወቱ ኣብ ሓደጋ ኣላ፣ ጀብሃ ኢትዮጵያ ወይ ሲኦኤይ (CIA) ዝብል ባዕላዊ ሕሹኸሹኽ ትንተና ከከም ዝሃበካ ይቅጽል። ብድሕሪት ነቲ ኩነታት ዝጠውን ንገለ ረብሓ ከውዕል ዝተበገሰ ፈጠራ እውን ይህውትት። ጸኒሑ ኢሲያስና ከም ብሌን ዓይንና ስለ ዝኾነ ከይጠፍእና ዝብል መናፍሕ ይቅጽል። ግና 1972 ዝተፈጸመ ጉዳይ ኢዩ። እዚ ቅድመ መንካዕ ዝነበረ ኩነታት ብምንባሩ፣ ኢሲያስ ልዕሊ ኩሉ ብጀብሃ ዝተጸልኦ፣ ብኢትዮጵያ ዝተሃድኑ፣ ብሲኦኤይ ድማ ልዕል ግምት ዝተዋህቦ ዘስምዕ ታሪኻዊ ፈጠራ ናሃረ ከደ ከደ። እንኮ ኢሲያስ ሃዋርያ ኤርትራ ስለዚ ምስ ናይ ኢሲያስ ምጥፋእ ኤርትራ ዓይና ከም ትዓውር ዘርእ ዘይንቀሳቅስ ፊልም ሰሜናዊ ሳሕል ተዘርገሐ። እቲ ጉዳይ ንሰለሙን ወልደማርያም ኣይተዋሕጠሉን። ንተወልደ ኢዮብ ኮነ ንኣስመሮም ገረዝግሄር ዝጸልዎም ጉዳይ ኣይረኣ እንበር እወ ተፈጸሙ ወይ ኣይተፈጸምን ክብሉ ኣይተሰምዑን። ግን ልዕሊ ኩሎም ኢሲያስ ብጸላእቲ ኤርትራ ዝህደን ዝብል መልእኽቲ ዘስምዕ ናይ ኢሲያስ ሽግራ ዓብላልነቱ ዝገልጽ ውድድር ተኸፍተ። ንቅጽል!!!!

ናይ መንካዕ ምልዕዓል ጎነጽ ኣብ ልዕሊ እቶም ነበርቲን ገዳይምን መሪሕነት በዚ ጉዳይ እዚ ዝተኸበተ ውሽጣዊ ቁርቁስ ነቲ ቅርጺ ውድብ ናብ ዘይንቡር ህልኽ ዝካየድ ቀንዲ መፈንጠርያ ተፈጥረ። ካብ እነ እበልጽ ዝብል ቅዲ ተኸፍተ እቶም ካልኣት ብኸመይ ይኸተልዎ ወይ እንታይ ይገብሩ ንክታተል ጥራይ።

ብኢሲያስ ዝዋፈር ስልቲ ኣብ መንጎ ሰለሙን ወልደማርያምን ኣስመሮም ገረዝግሄርን ተወልደ ኢዮብን ካብ ግዜ ክፍልታት ኣብ 5ይ ክፍሊ ዝተፈጥረ ጽልኢ መዕለቢ ክግበረሉ ዝብል ምንቅስቃስ ይዋፈር። ዘይድሊ ቅርሕንትን ድሑር ዝንበለን ስለ ዘለዎም ብካልኣት ክትክኡ ኣለዎም ዝብል ፍልስፍና ነቲ ካብ ኩሉ ንጽህ ዝኾነ ኣካል ጸሊኻ ንዕኡ እውን ምውጋድ ዝዕላምኡ ተንኮል ተነጽፈ። ግን ሃገሩ ነቲ ናይ ጥንቲ ድሑርን ሕዳር ሕማም ንምፍዋው ቦቶም ምስ ሰውራታት ዓለም ሌላ ዝነበሮም ሙሴ ተስፋሚካኤል የውሃንስ ስብሃቱ ኣፈወርቂ ተኸሉ (ኣምሓራይ) ወለዑ ሕሹኸሹኽ ተጀመረ። ናይ ምንቅስቃስን ናይ ምቅርራብን ናጽንት ስለ ዘለዎ ኣብ ክልቲኡ መዳያት ዘለዉ ሰባት ሓረዮ። ውሽጣዊ ርክብ ኣብቲ ናይ ሰልፊ ናጽንት ጉጅለ ብኢሲያስ ዝተላዕለ ድሕሪ ምጽንባር ምስቲ ቀዳማይ ወገንን ብውሽጠ ውሽጢ ሓድሽን ምሁርን ኣካል ከም መሪሕነት ብምርጫ ይመረጽ ዝብል ወፍሪ መለዓዓሊ ንሱ ባዕሉ ነበረ። ኢሲያስ ንሙሴ ናይ ቀድሞ ብጻዩን ኣማኒኡን ስለ ዝነበረ ንዕኡ ከም ቀንዲ ነቲ ፍታሕ ከዋፍር መደቦ። ብግን ብዕሊ ኣይነበረን። ተመሃራይ ካብቲ ክልሰ-ሓሳባዊ ስንቂ ጥራይ ተበጊሱ ንሃገሩ ጸጽቡቕን ምዕባለን ስለ ዝመርጽ፣ ንኸምዚ ዝበለ ርእይቶ ሓንጎፋይ ኢሉ ኢዩ ዝቅበል። ነት ዝካየድ ዘሎ ካልኣይ ሸርሒ ኢሲያስ፣ ሰለሙን ብቅረባ ይክታተሎ ብምንባሩ ገለ ኣውራጃዊ ረብሓ ተመኩሱ ሆይ ሆይ በሃልቲ ኣብ ዙርያ ዓንኬል ከንብር ተደፋፍአ። ሰለሙን ከካይዶ ዝኸእል ወፍሪ ብጠንቂ ኢሲያስ ሓደገኛ ክከውን ከም ዝኸእል ገሚቱ ዲዩ ወይ እታ ጠላሚትን ከዳዕን ባህሩ ካልእ መደብ ኣውጺኦ ግልብጥ ኢሉ ተመሃሮ ንኹልና ክዕብልሉና ዝብል ውሽጣዊ ጽልዎ ኣልዒሉ ንኹሉ ትሕቲ እቶም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ሰባት ብናይ ትምህርቲ ዘለዎም ፍልጠት ንሚዳ ክበሕቱ መዲቦም ዝብል ፕሮፓጋንዳ ለይቲ ብለይቲ ካልእ ሸርሒ ኣካየደ። ተጋደሊቲ ምስቲ ካልእ ዝካየድ ዝክታተልዎ ተንኮል ፈጻሚ ከንብብዎ ዘይክእሉ ነገር ከም ዘሎ ክፈልጡ ስለ ዘይከኣሉ፣ ነቲ ኣበጋግሳን ኣንፈትን ብቅረባ ስለ ዝይፈልጥዎ ሓቀኛ ዘምስል ካልእ ተንኮል ተፋሕሰ። ሓንቲ መርግሪት ኮሚቴ ትውጻእ ተባህለ። ተጋደልቲ ሓቀኛን ሃገራዊ ዕላማ ብቅዳምይ መርገጺ ስለ ዝጥምትዎ ሕራይ በሉ። ቅድሚ ምርጫ ሓንቲ ጽሕፍቲ ብተመስገን በርህ ተዋፈረት። እታ ጽሕፍቲ ናብ ሓደ ወገን ጥራይ ዝዘንበለት ጽሕፍቲ ኢያ ነይራ። ክትመርጹ ከለኹም ደቂ ????? ጥራይ ምረጹ ትብል፣ ደቂ እታ ኣውራጃ ትምልከት ነይራ። ንኣፈወርቂ ኣምሓራይን ንታረቀ የሕደጎን ድማ ብለይቲ ከንብብዎ ተዋህቦቶም። ብሓቂ ዲያ ኣውራጃዊ ዕማም ነይርዎ? ናብ ካልኣት ተጋደልቲ ስለምንታይ ዘይዘረት? ዘይራ እንተ ነይራ ስለምንታይ እቶም ካልኣት ዘገለጹ ወይ ንምንታይ ኣጽቂጦም? ካብታ ጽፋፍን ምሁር ኣካል ይመረጽ ትብል ናይ ኢሲያስ ሕማም ዘለዓለቶ ንምንታይ ብፍላይ ንኣፈወርቂ ክፍሉን ንታረቀ ይሕደጎን ፈልያ ተዋህቦቶም። ሙሴን የውሃንስ ስብሃቱን ግን ኣይረኣይዎን። ነቶም ኣርባዕተ ምሁራት ንጸቢብ ትሕቲ ሃገራዊ ቅርጺ ዝሃቀነት ኢያ ነይራ። እቶም ክልተ ደቂ እታ ሓለፋ ኮሚቴ ዝዋሃባ ኣውራጃ ብምንባርም ግን ሓቀኛ ኤርትራዊ ስምዒት ዝዓብለሎ መስመር ስለ ዝኸተሉ ነታ ጽሕፍቲ ኣቃልዕዎ። ህይወቶም

ድማ ምስቶም ካልኦት ከፈሉ። ክሳብ ሎሚ እሰያስ በዛ ጉዳይ እዚኣ ርዲዱ ናይ መንካዕ መግለጺ ክህብ ኣይመደበን። ይማባጸዓልኩም እታ ብኡኡ ዝተጸሕፈት „ኣዕናዊ ምንቅስቃስ 73 ትብል መጽሐት ድሕሪ እዚ ሕዘዮ ዘለኹ ወፍሪ በብቕርብ ክፍንዋ ኢያ።

እታ ኮሚቴ ቅድሚ ምምራጻ ክልቲኦም እታ ጽሕፍቲ ኣዝያ ጸባብን ትሕቲ ሃገራዊ ቅርጽን ትጽውዕ ብምንባራ ኣብ ኣኼባ ኣጋለጹ። ወገን በዓል ኢሰያስን ሰለሙን (ኣብዚ እዋን ኢሰያስ ንሙሴ ክሒዱ ናብ ሰለሙን ገጹ ቀይሩ ነይሩ)፣ ኣይተዋሕጠለሙን። ሽዑ ለይቲ ኣኼባ ክቋረጽ ንጽብሒቲ ክካየድ፣ እታ ዝተባህለት ጽሕፍቲ ድማ ክትጻረ ኢሰያስ ጸወዐ። ንጽባሒቲ ንተመስገን በርሀ እታ ጽሕፍቲ መን ሂቡካ ትብል ሕቶ ቀረበትሉ። እታ ጽሕፍቲ ኣብ ኢድ ሰለሙን ወይ ኢሰያስ ከም ዘላ ዳርጋ ኩሉ ገሚቲ ነይሩ። በቲ ዘለዎም ስለጣን እውን ዋላ ኣብ ኢድ ታረቀ ወይ ኣፈወርቂ እንተ ትነብር፣ መሪሕነት ሃቡ ክትብሎም ከላ እንቢ ከም ዘይብሉ ብሩህ ነበረ። ኮፒ ገይሮም ዘትርፉሉ ዕድል እውን ኣይነበረን። ኮይኑ ግን ተመስገን በርሀ ተጠለዑ ነታ ጽሕፍቲ ኣይፈልጣን ወይ ድማ ኣየዘርክዋን ክብል ቁልቁል ዝኣፉ ሓሰወ። ክሳብ ሎሚ እውን ከምታ ባህሩ ምሕሳውን ምኽሓዱን እዋ ክሳብ ብጽሑፍ (ኢሰያስ ባዕሉ ዝኣመነሉ) ጽፍዒት ተቐቢሉ ይነብር ኣሎ። ግርም ናይ መንካዕ ጉዳይ ኣበይ ኣኸቲሙ ኣበዚ ደው ኣበሊ ኣብ ካልእ ክቕጽሎ ኢያ። ኢሰያስ ዝገብሮ ናይ ቦታ ምብሓት ጉርሒ ንሰለሙን ኣይተዋሕጠትሉን። ንሱ ብወገኑ ድማ ካልእ ማእለማ ጀመረ። እንሆ ድማ!!!!

ድሕሪ ናይ መንካዕ ብውሽጢ ዝቐመት ሽማግሌ ፍርዲ ቀጺላ ትግለጽ ዕለት ብዘይ ባይቶ ብዘይ ፍትሕን ተቐንጸሉ። ናይ ኢሰያስ ጉዳይ ዘይተዋሕጠሉ ሰለሙን ካልእ ወፍሪ ነደቐ። ሰለሙን ናይ ጸጥታ ትካል ዝወነ ዳርጋ ከም ካልኣይ ደረጃ ዝሰራዕ ናይ ፖለቲካዊት ቤት ጽሕፈት (ፖሊት ቢሮ) ስልጣን ዝነበሮ ኢዩ ነይሩ። ድሕሪ ምቕንጻል መንካዕ ብርክት ዝበልና ተጋደልቲ ናብቲ ተሓድሶ ዝበሃል ናይ ጸጥታ ትካል ኮብኪቦ ኣእተወና። ኣካይዳና ከነተግራሪ ተመደብና። እታ ጉጅለ ካብ ምቕያድ ብዓይነት ምሕረት ዝወጸት ተባሂላ ትጽዋዕ፣ እታ ኣዝያ በላሕን ንህዝባዊ ትካል ተጣባቂት ኢያ። ናይ ስለጣን ህርፋን ትነጻግን፣ ናይ ተጋዳላይ መሰል ተኸብርን፣ ፍትሕን ሕግን ክሕንጸጽ ትጣልብን ኢያ። ይኹን እንበር ኢሰያስ ንሰለሙን ሓጸልጸል ኣቢሉ ክድርብን ክቕንጽልን እንተደኣ ኮይኑ ነዛ ጉጅለ ክኸበባ ከም ዝመደበ ፍሉጥ ነይሩ። እታ ጉጅለ እውን ኣይሰሓተቶን። ንሱ ግን ንዓኣ እውን ከመይ ገይሩ የሕቅቃ መደብ ነይርዎ። ጀኣኑ ስለ ዝኾኑ ኣብ ሓደገኛ ኩናት የኣቲኻ ተሕቅቆም። ናይ ኢሰያስ ዘገምታውን ቀስ ኢሉ ዝኸይድን ፍሕሶታት በብቕርብ ኢዩ ዝጥምጠም። ተፈቲሕና ኣብ ተሃድሶ ከለና ሓንቲ ጉዳይ ትፍጸም። ዓባይ ምስጢር ኣዝያ ዓባይ ምስጢር። ኩሎም እቶም ሽዑ ነታ ጉዳይ እንዳ ዞሩ ከም ልኡኻት ኮይኖም ዝናስሑ እውን ነቲ ዝናስሕዎ ዘይፈልጡን ዝተላእክዎ ካብ መን ከም ዝኾነ ዘይበርሃሎም ገርሀኛታት ኢዮም። ሰማዒ ተጋዳልይ ኣብ ክፉት ኣኼባ ገርና ክብልዎን ከም ኣተግበርቲ ተላኢኽና ክብሉን ብግሁድ ትዕዘብ። ዘገርም ድማ ሎሚ እውን ድሕሪ 37 ዓመታት እዞም ኣብ ተቃዋሚ ሰልፍታትን ተቃወቲ ውድባትን ዘለዉ ፈጸሞም ዘይፈልጥዎን ጉዳይ ኢዩ ነይሩ ክብል እደፍር። ምሳኻትኩም ምስ ኣንበብቲ ብሓባር ይሰምዕዎ እውን ይህልዉ። እንታይ ኢዩ እቲ ጉድ? ኣነ እውን ኣብ መጀመርታ ክከታተሎ ከለኹ ከምቲ ዘለዎ ገይሩ ኢዩ ተቐቢለዮ።

ሓሙሽተ ሓደስቲ ተጋደልቲ ካብ ከተማ ገዳርፍ (ኣብ ምብራቓዊ ሱዳን ትርከብ ከተማ ኢያ) መጸኢም። ክናስሑ ከለዉ ድማ ጀብሀት ታሕሪር ንሰለሙን ወልደማርያምን፣ ንኣቡ ጥያራን፣ ኣቦ ዓጃጅን ክቐትሉ ከም ዝተላእኩ ይሕብሩ። እቲ ውድብ ድማ እዞም መሳኪን ተጋደልቲ ጀብሃ ብዘይፈልጥዎን ብዘይመድብዎን መሪሕነት ህዝባዊ ሓይልታት እዋ ፈልዮም ኣውራ ንሓደ ንኡስ ጉጅለ ንሰለሙን ክቐትሉ ከም ዝተላእኩ ይሕብሩ። ኣብዚ እዋን እዚ ገለ ካብቶም ልኡኻት ወጸኢ ቤት ጽሕፈታት ንጽብሒባትን ፍሉይ ንቕሓትን ክመሃሩን ተባሂሎም ይጽውዑ። ነዞም ናይ ወጸኢ ልኡኻት ኣብ ደገ ገዲፍካ ነቲ ወፍሪ ከተካይዶ ፍጹም ስለ ዘይሰማማዕ ኣእቲኻ ንምዕጻው ኣሰር ከጠጥፍእ ናይ ግድን ይኸውን። በቶም ኣብ ቤት ጽሕፈት ወጸኢ ዝተዋፈረ ሸርሒ ስለ ዝኾነ ንዓታቶም ኣብ ደገ ክነብሩ ምግዳፍ ጽባሕ ክመጽእ ዝኸእል ጉድ ምቕማጥ ኮይኑ ኢዩ ንሰለሙን ተራእይዎ ማለት ኢዩ። ዝገርመኩም ሓደ ኣብቲ ብድሕሪ ሕጂ ዝጽሕፎ ስሙ ዝጥቀስ ሰብ ሕጂ እውን ህልው ዘሎ ኢዩ ዝተገልጸለይ። ከምቲ ሓበሬታ ዘለኒ ኣብ ሱዳን ኢዩ ዘሎ። የመስግኖ ድማ። ኣብቲ እቶም ሓሙሽተ ሳህ ዝናስሕሉ ዝነበሩ እዋን እቲ ሰብ ምሳና ንሓጸር እዋን ተኣሲሩ ነይሩስ ንቃሩራ ክለኣኽ ተፈቲሑ። ካብቲ ቀዳማይ ህዝባዊ ሓይልታት ስለ ዝነበረ ካብቲ ህልቂት ክድሕን ክኢሉ። ቅድሚ ንቃሩራ ምንቅስቃሱ ኣብ ኅድንይ ኮፍ ኢሉ ብምንባሩ ንብዓቲ ክቆጸር

አይከኣለን። ንብዓቱ ክሕብስ ከሎ ተዓዚቡ ነይረ። እንታይ ኮን የንብዖ ኣሎ ክብል ድማ እሓስብ ነበርኩ። ሓሙሽቲአም ካብ ገዳርፍ ብጀብሃ ከም ዝተላእኩ፣ ድሕሪ ቅትለት ምፍጻምም ድማ ጀብሃ ናብ ሱርያ ከም ትሰዶም፣ ከመይ ገይራ ካብ ውሽጢ ብዘለዎ ፍሉያት ልኡኻታ ከም ተውጽአም ኢያ ተሰፋ ሂባትና ክብሉ ዝገለጹ። ኣብ ወተሃደራዊ ታዕሊም ፈጺሞም ቅድሚ ምውጽአም ንኹሎም ሓደሽቲ ተጋደልቲ ካብ ጸላኢ ዝተላኡኹም ባዕልኹም እንተ ተናሳሕኩም ውድብ ንግርህነትኩም ርእይ ምሕራት ክገብረልኩም ኢዩ፣ ኣይንፍለትን ኢልኩም ምግላጽ እንተ ኣቢኹም ውድብ ብናቱ ማዕከን ከጋልጸኩምን ናይ ሞት ፍርዲ ክብይነልኩም ከም ዝኾነ ክትፈልጡ ኣለኩም ትብል መናፍሕ ምስ መርዓዲ መደረ ኩሉ ግዜ ብተመስገን በርህ ብቋንቋ ትግርኛን ዓረብን ኢያ ትቐርብሎም። ተመስገን ክልቲኤን ላህጃታት ስለ ዝመልከን ክገልጽ ከሎ እዚ ዲዩ እሲያስ ዝብልዎ፣ ሓዲሽቲ ተዓለምቲይ መን ይቐጽሮም። ከታ እቶም ሓሙሽተ የጽቅጡ። ኣስማቶም በብሓደ ይጽዋዕን መዓስን ብመን ከም ዝተላእኩ ይሕበር። ይቐየዱ ድማ። ተናሲሖም ካብ ቦታ ናብ ቦታ እንዳ ኹዱ ንተጋደልቲ ይግለጹ። እቲ ኣብ ጥቓይ ኮይኑ ዝነበዕ ዝነበረ ኣብ ወጻኢ ብፍላይ ኣብ ሱዳን ተመዲቡ ዝነበረ ብጻይ ድማ ድሕሪ ክልተ መዓልቲ ብሓንሳብ ዝነበርናሉ ናይ ተሓድሶ ቦታ ፍልይ ኢሉ ኣብታ ደቂሰላ ዝነበርኩ ጽላል ቀትሪ ይመጸኒ። ርእይቶይ ብዛዕባ እቶም ዝናሱሉ ዝነበሩ ይሓተኒ። ካብቲ ተላኢኹና ዝብልዎ ንላዕሊ ክገልጽ ከም ዘይክእል መለስኩሉ። ንሱ ድማ እዛ ትስዕብ ተደንጹ መግለጺት የፍስሰለይ። „ እዞም ሰባት ንጽሃት ኢዮም። ኣብ ገዳርፍ ዝርከቡ ኣባላትና ናብቲ ናይ ጀብሃ ቤት ጽሕፈት ከም ገለ ምይይጥ ዘካይዱ ብሕውንታውን ፍሽሕው ገጽ ይመላለሱ። ነቶም ሓሙሽተ ደቂ ሳህ ድማ ናይ ጀብሃ ኣባላት ከም ዝኾኑ ይገልጹሎም። ከምኡ ክብልዎም ከለዉ ድማ ጀብሃ ማለት ፈልልይ ከም ዘይብሉ ዘስምዕ ገይሮም ኢዮም ዝገልጹሎም። እቶም ሓሙሽተ ሳህ ድማ ከም ናይ ጀብሃት ታሕሪር ገይሮም ተቐብልዎም። ብድሕሪእ ጥብቕ ዝበለ ምቅርራብም ይቐጽጹል። ኣብ ባይናም ብምስጢር ናይ ጀብሃት ታሕሪር ከም ዝኾኑ የእምንዎም። ኣብ ሳሕል ካብ ከበሰ ንሰለሙን ወልደግርግም፣ ካብ ማርያ ንኣቡ ጢያ ኮነ ንኣቡ ዓጃጅንያ ክቐትልዎምን ጀብሃ ድማ ሸዑ ኣውጺኦ ንሱርያ ክመሃሩ ከም ትሰዶም ገይሮም ዘይፍጸም ተሰፋ ይህብዎም። ኣብ ቤት ጽሕፈት ህዝባዊ ሓይልታት ከይዶም ተመዝጊቦም ክሰለፉ ከም ዝደልዩ ይሕብርዎም። ክንከታተሉኩም ኢና ድማ ይበሃሉ። ከምታ ዝበልዎም ይገብሩን ይለኣኹን። ነቲ ዝነግረኒ ዘሎ ድማ ካልእ ይግለጹሉ። ናይ ሳህ ቁጽሪ መታን ክዓቢ ኢና ንልእኩም ዘላን እንበር ኣብ ህይወቶም ዝፈጸም ሓደጋ የለን ከም ዝተገልጸሉ ይሕብረኒ። ሕጂ እውን ክመሃሩን ክውክሉናን ንውጻኢ ክንሰዶም ኢና ተባህለኒ ክብል ወሰኹ። ኣብዚ ኩሉ ክፍጸም ከሎ ናይ ኢሲያስ ጉጅለ ልኡኻት ዕሪ እንዳ ጠፃሞም ይከታተልዎ ነይሮም። ስለዚ ለኣኹቲ ኣቶም ናይ ሰለሙን ኢዮም በለኒ“።

እዝነይ ክኣምን ኣይከኣልኩን። ከዛርበኒ ዝደለዮ ጉዳይ ይህልዎ ክብል ጠርጠርክዎ። ቅድሚ ምእሳሪይ ብሓደ መደብ ኣብ ሜዳ ስለ ዝነበርና ጽቡቕ ምቅርራብውን ስለ ዝነበረና ዝእመን መግለጺ ገይረ ወሰድክዎ። ክንደይ ይገብር እዚ መስርሕ ካብ ዝውጠን ክብል ሕተትክዎ። ኣርባዕተ ወርሒ ገይሩ ኣሎ በለኒ። ኣብ ማእርጋቲ ዓመት ገይረ ስለ ዝነበርኩ ድማ ንዓይ ደኾን ሓሳብን ንሓዋሩን ክሸርበኒ ደልዩ ዝብል ጠርጠራ ተሓንገጠኒ። ስቅያት ኣብ ርእሲ ስቅያት። ግን ንሱ እውን ሓጻር ትኹን እንበር ተኣሲሩ ስለ ዝነበረ ነቲ ጉዳይ ንዝኣምኖ ክህብ መዲቡ ይኸውን ዝብል መደምደምታ ሂበ ኣብ ትሕቲ ጽላል ምጥርግር ቁሒመያ ኣጽቀጥኩ።

ዝገርመኩም ድማ ገለ ነገር ሰሚኦካ ምጽቃጥ ባዕላ ኣብ ህዝባዊ ሓይልታት ዓባይ ገበን ኢያ። ኩሎም ተጋደልቲ ብሓባር ዝፈልጥዎ ሓቂ ኢያ። ሰሚዕካ ናብ መራሒኻ ኢኻ ትኸይድ። በዛ ጉዳይ እዚእ ሓቢረን ገለጸን ስለ ዘይፈልጥ ሰብ ንዓይ ከም ዝነበሮን ኣንጻር መሪሕነትን ሙኻነይ ስለ ዝሕበር፣ ብዘይካ እቶም ኣዝዮም ዝሓመሙ እንተዘይ ኮይኖ ምስጢር ዝገልጽ ዝጽግኒ ኣይነበረን። ንዓይ ኣጥቂዑ ክብ ክብል ዝደሊ ድማ መሊኡ። ነብስኻ ንኹሉ ትኣምነሉ ርእይቶ ብዕግብት ትጽብዩሉ ግዜ ምምራጽ ድማ ትስፍው ስለ ዝገብረካ ንኹሉ ጸገማት ክትጻወሮ ትኸእል። ሓንቲ ብጭቡጥ ዘጽናዕክዎ እሞ ካብኣ እንተ ተኣለኻ ነብስኻ ከም ተድሕን ሜላ በጺሖ ነይረ። ህይወትካ ከይትሰእን ተነጻልካ ምንባር። ኣብ ስራሕ ህርኩት ምንቅስቓስ ትርኢ። ዕላልካ ካብ ኩሉ ከጠርጥረካ ዝኸእል ምውጋድ። ንመራሕቲ ኩሎም ብሓባር ብሓደ ዓይኒ ምርኣይ ድማ ናይ ምህላው ዋሕስ ኢያ። ብኸልቲኡ ወገን ክኸሰቡኻ ዝደልዩ ምስምስ እንዳ ሃብካ ከም ተጽንዕ መሲልካ ዘይምውሳኔካ ምግላጽ። ናብ ሓደ ዘጽግዕ ጉዳይ ዘይኮነስ ሃገርካ ከመይ ገይራ ካብ መግዛእቲ ከም ትገላገል ኢያ ቀንዲ መውጽኢኻ። ነዚ እቲ መሪሕነት እንድሕሪ ፈለጡ ካብ ዝቐንጽለካ ናብ ተደጋጋሚ ውግእ ልኢኹ ከም ትስዋእ ገይሩ ይደምደም።

ብፍላይ ተወጊእካ አብ ሕክምና ምስ ትኣቱ ብዙሓት ቅጥዓትን ሓቀኛታት ብጸት ትረክብን ትላለን። ስምካ እውን ሰሚያሞ ስለ ዝጸንሑ ካብ ሓካይም ጀሚርካ ኩሎም አባላት ሕክምና ምሳኻ ክዛረቡ ይመርጹ። ሃሱሳት እውን ከምኡ። ተወጊእን ሰንኩለን አብ ክፍሊ ትምህራቲ ምስ ተመደብኩ ሓደ ካብቶም አብ ገዳርፍ ናይ ወጻኢ ልኡኽ ዝነበረ አብቲ እዋን ክፍልታት ካብ ናይ ጀብሃ ንክወጽእ ዝሓገዘኒ ብጻይ እረክብ። ኩዕሶ ክጻወት ከሎ አብ ግዜ ንእሱነቲይ ስለ ዝፈልጦ ከም ዘድንቑን ዓርኪ ወዲ ጋንትኡ አብ ጋንታ ሓማሴን ዝነበረ ናይ መምህር እሰፋው በርህ ኩቺ ዝነበረ እረክብ። እህ መፈጸምታ ናይዞ ሳህ ክሓቶ እምድብ። አብ ዙርያና ዝድቅሱ ልኡኻት ከም ዘለዉ ድማ ብምጥርጣር ስለ ዝተጠንቀቑኹ ግዜ ክሳብ ዝረክብ የጽቅጥ። ድሕሪ ዳርጋ ሽዱሽተ ሰሙን ናይ ሙዚቃ በዓል ስለ ዝተገብረ ፍልይ ምስ በልና ነቲ ዝሓበርኹም ብግሉጽ ክሓቶ ደለኹ። ይኹን እንበር አብ ሻዕብያ አሚንካ ተጻውቶ ብጻይ የለን ዝብል እምነት አይነበረንን። አብ 100 ሓደ ምስ ትረክብ ግን ቦታን ከውልን ረኺብካ ብሚላ ትሓቶ። ብዛዕባ እቶም 5 ሳህ ዝተናሱሉ ገለጽኩሉ። አብ ገዳርፍ ጀብሃ ክሳብ ክንድዚ ክፍእትን ሓደገኛን ክትከውን ዝኸአለት ስለ ምንታይ ኢዩ ክብል ተወከስክም። ከምኡ ዝብል እምነት አብ ውሽይ አይነበረንን። ግን ጀብሃ ዘላ አብ ካልእ ስለዚ ንዓኣ ከም ትነጽጋ መሲልካ ክትርእ ዘዋጽእ ሚላ ብምንባሩ ኢዩ። አብቲ ናይ 1969 መጨረሻታ አብ ሑመራ ከለኻ ህይወተይ ክትድሕን ዝገበርካ ጀግና ብጻይ ምርካብይ ዕድለኛ ኢዩ በልክም። ንሱ ድማ ተስፋ ስቕ በል ለኣኺት ሻዕባያ አጸላሚት ሻዕባያ ኢዩ። ጀብሃ ግን ዝፈጸመቶን ዝለኣኹቶን የለን በለኒ። እሞ ስለምንታይ ድኣ ንሰለሙን ብፍላይ ምስቶም ካልኣት ሰብ ማርያ ክቕተሉ ተደልዩ በልክም። መራሕ ውድብ መን ይኹይን ዝብል ጽምዳዊ መርበብ ተዘርጊሑ ኣሎ፣ ተጻዊዱ አብ ዘሎ መርባብ ኣትዮም ዝጥበሱ ዓሳታት ድማ ብዙሕት ኢዮም ዝጠፍኡ ክብል ጀምጾም ኣበለኒ ። መንገዶም ኣይሰሓትክምን ጭብጥታት ኢዩ ዝእክብ ነይረ። እዚ ጸይራ ንህዝብ ክትገልጽ ዕድል ዘይረኽቡት ትንፋስ ትልኽ እንዳ በለት ማህደር ታሪኽ ኮይና ኣላ። ብዙሓት ተረኽቲ ብፍላይ ብቋንቋ እንግሊዝኛ ብዙሕ ጽሑፎም ኣለዉ፣ ይኹን እንበር ዝቕድሙሉ ዓላ ብንእሽተይ መጋሕፈሊት ካብታ ፈልፋሊ ስለ ዘየዕረቑ ከምቲ ዝድለ ነቲ በዓል ቤት ህዝቢ ጉዳ ክነግርዎ ኣይከአሉን። እንሆ ሕጂ እውን ታሪኽ ዝተገብረ ትደግም ኣላ (History repeats itself) ከም ዝብልዎ ዓይነት። ተጋዓላይ ዳንኤል ሃብተ ይሕደጎ ብሓቂ ዲዩ ናይ ቅትለት ፈተነ ኣካይዱ? ወይ ፈጠራ ናይ ህፍደ ኢዩ? ጸኒሕና ንርእ ጉዳይ ኢዩ። ብዘየገድስ ግን ከምዚ ዝበለ ዜና ንዓለም ዘመሓላልፎ መግለጺ ኣለዎ። ዝቕዳሕ መሊኡ ኣሎ እሞ አብቲ ሻብዓይ ክፋል ንራኹብ።

ብተስፋ ዘውደ።
18.08.2009 ጀርመን